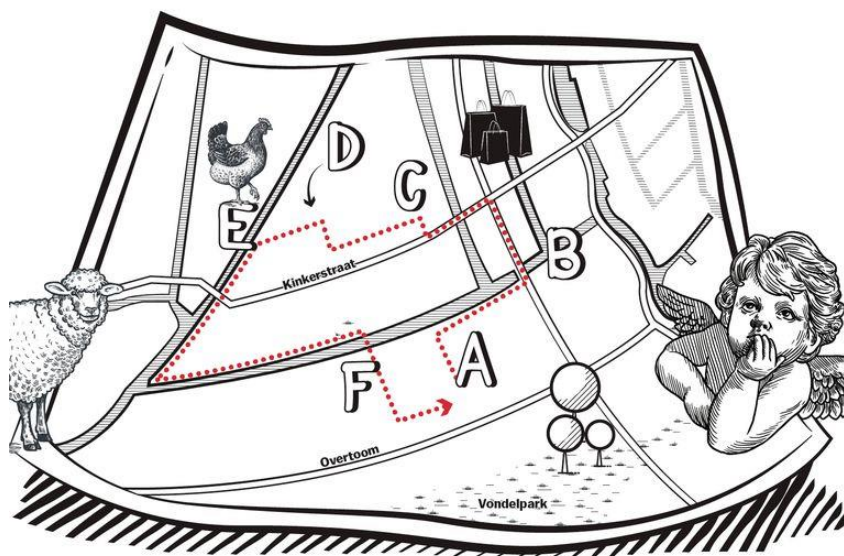

De Wandeling: geestelijke verlichting in Oud-West

Goede vrienden Floor van Spaendonck en Gijs Stork houden van de stad en haar verhalen. Elke week wandelen ze volgens een ander thema, zo pik je ook nog eens wat op. Deze keer lopen ze door Oud-West, langs heilzame plekken voor de geest. Floor Van Spaendonck en Gijs Stork 7 december 2021, 07:00

BEELD LAURA VAN DER BIJL

How to Meet an Angel, kunstwerk bij Mentrum.

A. We starten bij de oude entreepoort van het Wilhelmina Gasthuisterrein op Helmersplantsoen 1. Deze plek kent een rijk verleden op het gebied van de geneeskunde. In 1634 arriveerde hier, via de Overtoom, het eerste bootje met pestlijders die in het Pesthuis werden opgenomen, destijds ver weg van de bewoonde wereld. Een eeuw later, in 1734, verzamelden hier de (psychiatrisch) zieken in het Buitengasthuis, dat ook een Dolhuys herbergde, een inrichting voor de opvang van geesteszieken. Wat als een mooi initiatief begon, werd een 'hel op aarde'. Rapportages melden dat er een één arts was op zeventienhonderd patiënten, ongediplomeerde verpleging, en voor de zieken te weinig eten en nauwelijks medicijnen. Gelukkig verbeterde de situatie en legde de tienjarige koningin Wilhelmina in 1891 de eerste steen voor het nieuwe ziekenhuiscomplex, dat hier tot 1983 was gevestigd. Het huidige WG-terrein ontwikkelde zich met de inzet van bewoners en gebruikers. Deze plek biedt nu geestelijke verlichting in de vorm van kunst en cultuur. Behalve kunstenaarsateliers en twee presentatielocaties – WG-Punt en WG Kunst – zijn er een theater en een bioscoop. Via het wandelpad langs het water van de Jacob van Lennepkade, meteen achter het Constantijn Huygens College, kom je op de Pesthuysbrug.

B. Vanaf de brug is rechts, op nummer 38, een hedendaagse variant op het concept 'dolhuys' te vinden. Hier is de sociaal-psychiatrische kliniek Mentrum gevestigd, voor volwassenen die aan een ernstige psychiatrische aandoening en/of verslaving lijden.

Hoog boven de voordeur zie je het kunstwerk *How to Meet an Angel* (2009), van het Russische kunstenaarsechtpaar Ilya en Emilia Kabakov. Een figuur staat op een uitgestoken ladder en richt de blik en handen naar boven. Hiermee wilde het echtpaar Kabakov verbetering en het streven naar herstel uitbeelden. Bij de plaatsing in 2009 ontstond er veel kritiek, omdat het beeld te veel weg zou hebben van iemand die op het punt staat een dodelijke sprong te maken. Op nummer 36 zien we het werk *Crystal Growth* (2013), dat bestaat uit vijftien kristallen, gemaakt door kunstenaar Hans van Bentem, die er vanuit zijn huis op uitkijkt.

C. De Kinkerbuurt lonkt, en we lopen via de Kinkerstraat naar het voormalige tramremisegebied. In de Tollensstraat zie je aan je rechterhand de achterzijde van de Roze Hallen. Dit zelfbouwproject aan de Bilderdijkkade huisvest een gemeenschap voor queers ouder dan 55 of met een zorgindicatie, onder het motto *'forever young'*. We slaan hier linksaf om de Hallen in te lopen.

Verschillende soorten geestelijke ontspanning komen hier samen in de vorm van de bibliotheek (OBA), de Filmhallen en de Foodhallen. Naast de winkels is er opvallend veel aandacht voor het opleiden van vakmensen. Recycle is een fietsenwinkel met leer- en werkplaats voor mensen met een beperking. Denim City, mede geïnitieerd door mode-iconen Mariëtte Hoitink en James Veenhoff, brengt kennis, innovatie, studenten en professionals uit de denimwereld samen. Naast een jeansarchief is er een denimwerkplaats, waar oude jeans een nieuw leven krijgen. En dan is er nog de Kinki Academy, waar studenten oefenen op het onder de knie krijgen van het kappersvak.

Crystal Growth vormen, Hans van Bentem.

De brede gang in de Hallen

E. de Bellamystraat

D. Via de Ten Katemarkt lopen we naar de Bellamystraat, die afloopt naar het vroegere polderniveau. De lage huisjes met voortuintjes vormen een historisch decor, met op nummer 80 het oudste huis, uit 1725. Op nummer 76 zetelde vroeger de bekende smederij Meister. Nazaat Bert Meister zet het smeden van lichter ijzerwerk, zoals bankjes, beugels en tafels, voort in zijn metaalatelier Meister, op nummer 93. De vele verdwenen bedrijven in de wijk tonen aan dat vooral arbeid hier vroeger de geest moest voeden. In de Jan Hanzenstraat stond de beschuitfabriek van Haust, en in de Korte Blekersstraat was tot 1970 ijzergieterij

Zimmer gevestigd – bekend van de eerste amsterdammertjes, putdeksels en kerkklokken. Op deze plek staat nu kinderboerderij Zimmerhoeve.

E. Aan het einde van de Bellamystraat loopt de Kostverlorenkade, met aan de overkant de Westermoskee, een huis voor de geest, geleid door de Turks-islamitische organisatie Milli Görüş.

De Westermoskee aan de Kostverlorenkade.

Het beeld Troost, door Hildo Krop

F. Hierna leidt de Jacob van Lennepkade ons terug naar het begin van de route, het WG-terrein, met op de kop het voormalige pathologisch-anatomisch laboratorium. Het pand is ontworpen door architect A.R. Hulshoff, in de stijl van de Amsterdamse School. Ook is op het WG-terrein het werk van kunstenaar Hildo Krop op vele plekken aanwezig. Bij de entree van het voormalige mortuarium aan de Nicolaas Beetsstraat zie je pijlers waarvoor Krop twee beelden maakte: *Troost* en *Herinnering*. *Troost* is overigens een replica, omdat het origineel te veel beschadigd was. In het labgebouw zelf kun je tot slot geestelijke ontspanning vinden bij bioscoop Lab111, Bar Strangelove of bij Lima, het platform voor mediakunst.